Bestuurlijke Memo

21int01283

aan	kopie	van	datum
het college	MT	T. ten Hagen	23-3-2021

betreft
Integraal financieel beeld

Portefeuillehouder
Burg. Pierik

Beste leden van het college ,

Om de besluitvorming dit voorjaar over de ambities te ondersteunen wordt hierbij een doorkijk gegeven over de financiële situatie van de gemeente Borne. Vooruitlopend op de jaarrekening 2020 worden er al een aantal grotere wijzigingen weergegeven. Tijdens de afsluiting en de accountantscontrole kunnen er nog wijzigingen optreden. Anderzijds geven we een financieel beeld van de geformuleerde ambities en een aantal ontwikkelingen die de gemeente financieel zullen raken maar nog een bepaalde mate van onzekerheid met zich meedragen. Dit beeld gaat in op de periode van de huidige meerjarenbegroting, 2021-2024. Achtereenvolgens worden in deze memo de volgende onderwerpen behandeld:

- Ambities;
- Basis op orde en overige ontwikkelingen;
- Risico's.

Per onderwerp wordt het effect van de onderwerpen op de meerjarenbegroting en weerstandsratio's weergegeven. Voor de ambities en een aantal andere grote ontwikkelingen is nadere informatie weergegeven in factsheets. Deze zijn toegevoegd als bijlage.

Voor het opstellen van deze financiële informatie is de meerjarenbegroting 2021-2024 als uitgangspunt genomen. Op basis van deze begroting worden de mutaties zoals hieronder benoemd toegevoegd. Ten behoeve van de financiële gegevens gaan we uit van de informatie die in februari bekend was waarbij ten aanzien van de ambities in meer of mindere mate nog gesproken wordt van ramingen.

Op basis van de kaders gesteld in de huidige meerjarenbegroting geactualiseerd naar begin maart, liggen de ambities nog steeds op koers richting de kaderbrief 2022-2025 om te kunnen worden gerealiseerd binnen een sluitend meerjarenperspectief. Daarnaast blijft de weerstandsratio boven de door de raad vastgestelde ratio van 1,0

1. Ambities

De volgende bedragen staan momenteel in de begroting:

Ambitie (bedragen *€1.000)	Jrk. 2020	B. 2021	B. 2022	B. 2023	B. 2024
t Wooldrik	1.335	0	0	670	540
Onderwijshuisvesting - Reuvekamp	0	177	176	175	174
Onderwijshuisvesting - Bornsche Maten	0	168	167	166	165
Totaalvisie Infrastructureel	0	0	0	0	663
Maria Mediatrix	1.400	0	0	0	0
Huis van Borne	0	411	400	397	396
Eindtotaal	**2.735**	**756**	**743**	**1.408**	**1.938**

Op het gebied van de ambities zien we de volgende wijzigingen:

Wijzigingen (bedragen *€1.000)	Jrk. 2020	B. 2021	B. 2022	B. 2023	B. 2024
t Wooldrik	0	0	0	-213	-213
Onderwijshuisvesting	0	345	170	-275	0
Totaalvisie Infrastructuur	0	1.305	0	0	239
Maria Mediatrix	0	-279	-50	-50	-50
Huis van Borne	0	0	0	0	-1.650
Eindtotaal	**0**	**1.371V**	**120V**	**-538N**	**-1.674N**

't Wooldrik

Bij eerdere besluitvorming over project 't Wooldrik is uitgegaan van afschrijvingstermijnen van 50/25 jaar. Conform de financiële verordening dienen de afschrijvingstermijnen van het project 't Wooldrik te worden verkort naar 40 jaar voor gebouwen en 15 jaar voor installaties. Dit levert vanaf 2023 structureel een nadeel van €213.000 op. Momenteel wordt onderzocht in hoeverre het voorbereidingskrediet daadwerkelijk in volle omvang nodig is en wanneer 't Wooldrik gereed is. Dit levert in 2021 voor het voorbereidingskrediet en in 2023 op de kapitaallasten mogelijk een incidenteel voordeel op.

Onderwijshuisvesting

Op het gebied van onderwijshuisvesting zien we dat de panden later gereed zijn dan waar rekening mee is gehouden in de begroting. Er dienen echter nog wel boekwaardes te worden afgeboekt. Hier speelt bijvoorbeeld ook nog eventuele grondaankoop in de Bornsche Maten een rol. Meer informatie hierover staat in de factsheet.

Totaalvisie infrastructuur

De lasten voor de totaalvisie infrastructuur zijn begroot op €663.000 structureel vanaf 2024. Mocht er in plaats van de verbindingsweg worden gekozen voor de Vloedbeltverbinding, ontstaat er een voordeel van €278.000. Voornamelijk doordat de Vloedbeltverbinding geen eigen weg wordt, waardoor de onderhoudslasten vrijvallen. Daarnaast kan in 2021 de bestemmingsreserve totaalvisie vrij vallen van €1,3 miljoen door de structurele last van de onderdoorgang in de Bornerbroeksestraat en de F35 als structurele last in de begroting op te nemen. Dit betekent een nadeel vanaf 2024 van €39.000. Per saldo betekent dit een incidenteel voordeel van €1,3 miljoen in 2021 en vanaf 2024 een voordeel van €239.000.

Maria Mediatrix

Uitwerking van het scenario slopen, zoals door de gemeenteraad is besloten, kan niet budgetneutraal worden uitgevoerd. Om dit te realiseren dient er nog een eenmalige onttrekking van ruim €279.000 plaats te vinden uit de algemene reserves. De structurele lasten na de sloop worden geschat op €50.000.

Huis van Borne
Indien er wordt gekozen voor de duurste variant synergie met het Kulturhus (5B), dient de boekwaarde van het huidige gemeentehuis te worden afgeboekt. Dit levert een incidenteel nadeel op van €2.150.000. Dit geldt in verschillende mate ook voor de andere scenario's. In geval van scenario 5B is het nieuwe pand is echter wel goedkoper dan het huidige pand. Vanaf 2025 levert dit een structureel voordeel op van €140.000. Daarnaast is er natuurlijk herontwikkeling mogelijk van de huidige locatie gemeentehuis. Dit laatste wordt voor €500.000 meegenomen in de berekeningen.

2. Basis op orde en overige ontwikkelingen

Naast de ambities zien we diverse andere ontwikkelingen welke mogelijk een wijziging van de begroting gaan betekenen. Deze bestaan uit diverse onderwerpen welke nog betrekking hebben op de jaarrekening 2020 tot en met 2024. Deze wijzigingen betreffen:

Basis op orde en overige ontwikkelingen (bedragen *€1.000)	Jrk. 2020	B.2021	B. 2022	B.2023	B. 2024
Dividend	0	-43	-13	-13	-13
Gemeentefonds	900	0	700	600	600
Jaarrekening 2020 Appa	-140	0	0	0	0
Jaarrekening 2020 Grex	-528	0	0	0	0
Jaarrekening 2020 Sociaal Domein	225	0	0	0	0
Nota kapitaalgoederen	-1.655	0	0	0	0
Omgevingswet	0	-575	-395	-325	-118
Personeel	0	-400	-750	-750	-750
Stelpost beleidsontwikkeling	0	0	0	0	0
Taakstelling Kulturhus	0	0	-150	0	0
Taakstelling Sociaal Domein	0	0	0	0	0
Taakstelling Sport	0	0	-300	0	0
Vervangingsinvesteringen	0	188	0	0	0
Eindtotaal	**-1.198N**	**-830N**	**-908N**	**-488N**	**-281N**

Dividend
De verwachting is dat dividendbedragen van Vitens, Crematorium, Twente Milieu niet meer binnenkomen. Deze staan of onder druk, of, zoals bij Twente Milieu, is het beleid er op gericht om de tarieven zo laag mogelijk te houden, waardoor er nagenoeg geen resultaat zal zijn

Gemeentefonds
Er is in de huidige meerjarenbegroting structureel rekening gehouden met een negatief herverdeeleffect van €700.000 vanaf 2022. Op basis van de eerste conceptcijfers en met alle onzekerheden die zijn benoemd is bijstelling naar €100.000 realistisch. Omdat de herverdeling pas in 2023 ingaat betekent dit voor de begroting dat we structureel in 2022 €700.000 voordeel hebben en vanaf 2023 €600.000.
Zoals aangegeven spelen er onzekerheden met betrekking tot de uitkering gemeentefonds, derhalve is de stijging van de uitkering gemeentefonds als gevolg van de stijging van het inwoneraantal (en het passeren van de 24.000 inwonersgrens) voorzichtigheidshalve niet opgenomen. Tevens is niet vooruitgelopen op het te verwachten positieve effect met betrekking tot de herverdeling van het gemeentefonds op het gebied van de jeugdzorg.

Jaarrekening 2020 mutaties
In de jaarrekening wordt een aantal posten opgenomen die nog niet voorzien waren ten tijde van de bestuursrapportage. Dit beeld is nog niet volledig, maar de volgende wijzigingen maken in ieder geval deel uit van de besluitvorming bij de jaarrekening:

- Dotatie aan de voorziening APPA;
- Dotatie aan de voorziening grondexploitatie;
- Een voordelig resultaat op het sociaal domein als gevolg van de ingezette beheersmaatregelen;
- Dotatie aan de voorziening kapitaalgoederen als gevolg van achterstallig onderhoud in de openbare ruimte.

Nota kapitaalgoederen

1. Achterstallig groot onderhoud: in 2020 wordt een voorziening gevormd voor €1.655.000 die ten laste van het jaarrekening resultaat wordt gebracht.
2. De kapitaallasten (scenario afhankelijk) oplopend naar maximaal €90.000 in 2025 worden gedekt uit de stelpost voor vervangingsinvesteringen.

Omgevingswet
De geraamde kosten betreffen vooral incidentele kosten. We schatten in dat er structureel vanaf 2022 €20.000 aan software benodigd is en €50.000 aan overige zaken. Hiermee kan er structureel in 2021 €120.000 vrijvallen en vanaf 2022 €50.000. Incidenteel is er de komende jaren wel €1,2 miljoen benodigd.

Personeel
Het op orde brengen van de formatie en loonsom geeft een incidenteel nadeel in 2021 van ongeveer €400.000. Vanaf 2022 bedraagt het structurele tekort €750.000. Het verschil tussen 2021 en 2022 wordt vooral veroorzaakt doordat inhuurcontracten daar waar mogelijk reeds beëindigd zijn en de vacatures nog niet ingevuld zijn..

Taakstellingen
De taakstelling van €300.000 op het gebied van sport wordt in 2022 niet gehaald en doorgeschoven naar 2023 te verplaatsen en de laatste taakstelling binnen het Kulturhus met 1 jaar op te schorten.

3. Totaaloverzicht

Alle wijzigingen binnen de ambities en de overige wijzigingen leveren samen met het reeds bestaande begrotingssaldo het volgende beeld op:

Onderwerp (€ * 1.000)	Jrk. 2020	B. 2021	B. 2022	B. 2023	B. 2024
Ambitie	0	1.371	120	-538	-1.674
Basis op orde en overige ontwikkelingen	-1.198	-830	-908	-488	-281
Begrotingssaldo 2021-2024	0	-861	77	390	382
Eindtotaal	**-1.198N**	**-320N**	**-711N**	**-636N**	**-1.573N**

Provinciaal toezicht

De provincie beoordeelt niet het perspectief dat in dit memo geschetst wordt. De provincie beoordeelt de begroting 2022-2025. Daarvoor kan het nu geschetste perspectief alleen als indicatie gezien worden. Uitgangspunt is dat de begroting in het laatste begrotingsjaar sluitend moet zijn, maar dit perspectief -het laatste jaar is sluitend- mag niet telkens opschuiven.

Als de bovenstaande tabel wordt uitgesplitst in incidenteel en structureel levert dit het volgende beeld:

Incidenteel/structureel	Ambities/risico's (€ * 1.000)	Jrk. 2020	B. 2021	B. 2022	B. 2023	B. 2024
Incidenteel	Ambitie	0	1.371	170	-275	-1.623
	Basis op orde en overige ontwikkelingen	-1.198	-907	-895	-375	-168
	Begrotingssaldo 2021-2024	0	-697	-75	0	0
Totaal Incidenteel		**-1.198**	**-233**	**-800**	**-650**	**-1.791**
Structureel	Ambitie	0	0	-50	-263	-51
	Basis op orde en overige ontwikkelingen	0	77	-13	-113	-113
	Begrotingssaldo 2021-2024	0	-164	152	390	382
Totaal Structureel		**0**	**-87**	**89**	**14**	**218**
Eindtotaal		**-1.198N**	**-320N**	**-711N**	**-636N**	**-1.573N**

4. Risico's en weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt de volgende weerstandsratio norm gehanteerd:

- Weerstandsratio van (minimaal) 1,0.

In de onderstaande tabel wordt toelichting gegeven waarom de weerstandsratio is vastgesteld op een lijn van (minimaal) 1,0. De tabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente, wordt door diverse gemeenten gehanteerd en geeft een goed inzicht in de vraag of er genoeg weerstandscapaciteit is.

Waarderingscijfer	Betekenis	Ratio weerstandsnorm	
		van	tot
A	Uitstekend	> 2,0	
B	Ruim voldoende	1,4	2,0
C	Voldoende	1,0	1,4
D	Matig	0,8	1,0
E	Onvoldoende	0,6	0,8
F	Ruim onvoldoende		< 0,6

Het uitgangspunt is om de impact van de risico's te minimaliseren. Hiertoe is het belangrijk dat het weerstandsvermogen toereikend, of voldoende is. Hierbij is het waarderingscijfer C (voldoende) het uitgangspunt. Dit komt overeen met een ratio tussen 1,0 en 1,4.

Daarnaast zijn door de gemeenteraad de volgende normen vastgesteld:

- De Algemene reserve bedraagt minimaal 10% van de begrotingsomzet exclusief de grondexploitaties;
- De Algemene reserve grondexploitatie bedraagt minimaal 10% van de boekwaarden van de gronden.

Deze normen dragen bij om het dynamische karakter van Borne te ondersteunen. Wanneer op termijn de grondexploitaties minder grote risico's bevatten en de boekwaardes afnemen, verdwijnt ook de relevantie van de 10% norm voor de algemene reserve grondexploitaties.

In de begroting 2021-2024 is de ontwikkeling van het weerstandsratio als volgt:

Weerstandsvermogen	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Beschikbaar	10.034	10.150	10.578	10.997
Benodigd	7.755	7.755	7.755	7.755
Ratio	**1,29**	**1,31**	**1,36**	**1,42**

Na verwerking van alle wijzigingen die voortvloeien uit de ambities en de basis op orde en overige zaken ontwikkelt de weerstandsratio zich als volgt:

Weerstandsvermogen wordt	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Saldo	10.034	10.150	10.578	10.997
Jaarrekening 2020	-1.198	-1.198	-1.198	-1.198
Saldo 2021	0	541	541	541
Saldo 2022	0	0	-788	-788
Saldo 2023	0	0	0	-1.026
Saldo 2024	0	0	0	0
Saldo 2025	0	0	0	0
Totaal	**8.836**	**9.493**	**9.133**	**8.526**
Benodigd	4.970	4.970	4.970	4.970
Ratio	**1,78**	**1,91**	**1,84**	**1,72**

De tabel laat zien dat het benodigde weerstandsvermogen is gedaald naar 4,9 mln, dit is het gevolg van de afname van de risico's van de grondexploitatie en de positieve effecten van het programma 'Basis op orde' en de verbeteragenda waardoor de organisatie meer grip krijgt op risico's en processen.

De ratio blijft in de gehele periode boven de door de gemeenteraad vastgestelde ratio van 1,0. Op basis van de begroting 2021 is er het volgende weerstandsvermogen benodigd om aan beide secundaire ratio's te voldoen:

Overige ratio's	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Benodigd weerstandsvermogen begrotingsbasis	5.706	5.623	5.623	5.702
Benodigd weerstandsvermogen grondexploitaties	5.265	5.192	4.709	4.108
Totaal benodigd weerstandsvermogen	**10.971**	**10.815**	**10.332**	**9.810**

Waar de primaire weerstandsratio boven de 1,0 blijft is er niet voldoende weerstandsvermogen aanwezig om te voldoen aan de secundaire ratio's.

5. Overige zaken.

Enige zaken die niet zijn opgenomen maar die wel van invloed kunnen zijn op het financieel beeld zoals in voorgaande paragrafen is geschetst zijn onder meer de volgende zaken. Deze zullen bij de kaderstelling 2022-2025 ter bespreking worden opgevoerd.

Onroerend zaak belasting

In de jaren 2017 t/m 2020 heeft er een verhoging van het OZB tarief plaatsgevonden van 4 keer 2 % ten behoeve van de verbindingsweg. Nu op andere wijze kan worden voorzien in de oplossing van de infrastructurele knelpunten kan er wellicht sprake zal zijn van restitutie van OZB aan onze inwoners.

Herontwikkelingskansen locatie Reuvekamp

In de scenario's zijn de mogelijkheden en eventuele opbrengstmogelijkheden, maar ook lasten van de voormalige locatie van het Reuvekamp niet meegenomen daar de mogelijkheden hiertoe nog niet verkend zijn.

Maria Mediatrix
De waarde van de grond van Maria Mediatrix vertegenwoordigen een waarde welke wellicht tot opbrengsten kunnen leiden. Te denken valt hierbij aan pacht en-of verkoopopbrengsten. Of gezien in het licht van het Tracébesluit van de Vloedbeltverbinding kunnen de gronden een ruilopbrengst genereren. Tevens is een eventuele verkoopopbrengst van de villa op het perceel buiten beschouwing gelaten

BIJLAGEN: facsheets